

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

DAVACI : TMMOB ZİRAAT MÜHENDİSLERİ ODASI BAŞKANLIĞI

VEKİLİ : AV. ZÜHAL SİRKECİOĞLU DÖNMEZ
[REDACTED]

DAVALI : ESKİŞEHİR VALİLİĞİ- ESKİŞEHİR

VEKİLİ : AV. [REDACTED]
[REDACTED]

MÜDAHİL : TÜRK ALTIN İŞLETMELERİ ANONİM ŞİRKETİ (Davalı)

VEKİLLERİ : AV. [REDACTED]
[REDACTED]

AV. [REDACTED]
[REDACTED]

AV. [REDACTED]
[REDACTED]

DAVANIN ÖZETİ : Davacı tarafından; Eskişehir ili, Sarıcakaya ilçesi, Bilal Habeşi Mahallesi civarı sınırlarında S:200903682 nolu ruhsat sahasında Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Altın ve Gümüş Madeni Açık Ocak İşletmesi" projesi uygulamasına ilişkin Eskişehir Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından verilen 16/09/2024 tarihli, E-2024199 sayılı "ÇED Gerekli Değildir" kararının; kümülatif etki değerlendirmesi yapılmadığı, sağlık koruma bandı bırakılmadığı, tarım arazilerinin, ormanların ve su kaynaklarının yok olmasına neden olunmasının endişe verici olduğu ileri sürerek iptaline karar verilmesi istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Usule ilişkin olarak davanın süre aşımı ve ehliyet nedeniyle reddi gerektiği, esasa ilişkin olarak ise; proje hakkında olumsuz kurum görüşü bulunmadığı, proje tanıtım dosyasında projenin çevresel etkilerine karşı alınacak önlemlerin detaylı bir şekilde incelendiği ve değerlendirildiği, proje tanıtım dosyası incelendiğinde faaliyetin çevresel etkilerine karşı alınacak tüm önlemlerin dosya içerisinde belirtildiği, bahse konu proje 2872 sayılı Çevre Kanununun ve bu Kanuna istinaden çıkarılan ÇED Yönetmeliği ve mer'i mevzuat hükümleri uyarınca kapsamlı ve uzun bir inceleme ve değerlendirme sürecine tabi tutulduğu ileri sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

MÜDAHİL KOZA ALTIN İŞLETMELERİ ANONİM ŞİRKETİ'NİN

BEYANLARININ ÖZETİ : Davacı idare tarafından eksik olduğu ileri sürülen tüm hususlara ÇED raporunda detaylıca yer verildiği, alınması gereken tüm önlemlerin hukuka ve usule uygun olarak ele alındığı, entegre proje hükümlerine aykırılık olmadığı, dava konusu işlemde hukuka aykırı bir yön bulunmadığı belirtilerek davanın reddi gerektiği beyan edilmektedir.

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

TÜRKMİLLETİADINA

Karar veren Eskişehir 2. İdare Mahkemesince, Mahkememizin 29/01/2025 tarih ve E:2024/1350, K:2025/142 sayılı kararının temyiz incelemesi neticesinde Danıştay Dördüncü Dairesinin 11/06/2025 tarih ve E:2025/1477; K:2025/3689 sayılı kararıyla; "...*Bu itibarla, keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmaksızın dava konusu işlemin iptali yolunda verilen İdare Mahkemesi kararına göndermede bulunan temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.*" gerekçesiyle bozularak dava dosyasının yeniden bir karar verilmek üzere Mahkememize gönderilmesi üzerine, gerekli inceleme ve araştırmalar yapıldı, davalı idarenin usule ilişkin itirazları yerinde görülmedi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 20/A maddesi uyarınca dava dosyası incelenerek işin gereği görüldü:

Dava, davacı tarafından; Eskişehir ili, Sarıcakaya ilçesi, Bilal Habeşi Mahallesi civarı sınırlarında S:200903682 nolu ruhsat sahasında Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Altın ve Gümüş Madeni Açık Ocak İşletmesi" projesi uygulamasına ilişkin Eskişehir Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından verilen 16/09/2024 tarihli, 2024199 sayılı "ÇED Gerekli Değildir" kararının iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 2. maddesinde, "Bu Kanunda geçen terimlerden; Çevresel etki değerlendirmesi: Gerçekleştirilmesi plânlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ve olumsuz etkilerinin belirlenmesinde, olumsuzyöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerinin belirlenerek değerlendirilmesinde ve projelerin uygulanmasının izlenmesi ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaları, (...) Proje tanıtım dosyası: Gerçekleşmesi plânlanan projenin yerini, özelliklerini, olası olumsuz etkilerini ve öngörülen önlemleri içeren, projeyi genel boyutları ile tanıtan bilgi ve belgeleri içeren dosyayı (...) ifade eder." hükmüne; **10. maddesinde** ise, "Gerçekleştirmeyi plânladıkları faaliyetleri sonucu çevre sorunlarına yol açabilecek kurum, kuruluş ve işletmeler, Çevresel Etki Değerlendirmesi Raporu veya proje tanıtım dosyası hazırlamakla yükümlüdürler. Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu Kararı veya Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir Kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili onay, izin, teşvik, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez; proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Çevresel Etki Değerlendirmesine tâbi projeler ve Stratejik Çevresel Değerlendirmeye tâbi plân ve programlar ve konuya ilişkin usûl ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmeliklerle belirlenir." hükmüne yer verilmiştir.

29/07/2022 tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan ve dava konusu işlemin tesis edildiği tarihte yürürlükte bulunan Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğinin **4. maddesinde**; "... **h) Çevresel etki değerlendirmesi gereklidir kararı**: Ek-2'deki listede yer alan çevresel etkileri ön inceleme ve değerlendirmeye tabi projelerin, incelenmesi ve değerlendirilmesi sonucunda çevresel etki değerlendirmesi raporu hazırlanmasının gerektiğini belirten Bakanlık kararı, (...) **p) Entegre Proje**: Bu Yönetmeliğe tabi olan, faaliyet konuları veya işlevleri açısından birbirine bağlı ve tamamlayıcı nitelikteki birden fazla faaliyeti kapsayan projeleri, ifade eder." olarak tanımlanmış, **6. maddesinde**; "(1) Bu Yönetmelik kapsamındaki bir projeyi gerçekleştirmeyi planlayan gerçek veya tüzel kişiler; Çevresel Etki Değerlendirmesine tabi projeleri için; ÇED Başvuru Dosyasını ve ÇED Raporunu, Çevresel Etkileri Ön İnceleme ve Değerlendirmeye Tabi Projeleri için de Proje Tanıtım Dosyasını, Bakanlıkça yeterli verilmiş kurum/kuruluşlara hazırlatmak, ilgili makama sunulmasını sağlamak ve proje kapsamında verdikleri taahhütlere uymakla yükümlüdürler. (2) Kamu kurum/kuruluşları, bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilmesi sürecinde proje

T.C.

ESKİŞEHİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

sahiplerinin veya Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşların isteyeceği konuya ilişkin her türlü bilgi, doküman ve görüşü vermekle yükümlüdürler. (3) Bu Yönetmeliğe tabi projeler için "Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu" kararı veya "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı alınmadıkça bu projelerle ilgili teşvik, onay, izin, yapı ve kullanım ruhsatı verilemez, proje için yatırıma başlanamaz ve ihale edilemez. Ancak bu durum söz konusu teşvik, onay, izin ve ruhsat süreçlerine başvurulmasına engel teşkil etmez." kuralına, **15. maddesinde**; (1) Bu Yönetmeliğin; a) Ek-2'deki listede yer alan projeler, b) Kapsam dışı değerlendirilen veya kanunen muafiyeti bulunan projelere ilişkin kapasite artırımı ve/veya genişletilmesinin planlanması halinde, mevcut proje kapasitesi ve kapasite artışları toplamı ile birlikte projenin yeni kapasitesi Ek-2'deki listede belirtilen projeler, için proje tanıtım dosyası hazırlanması zorunludur." kuralına, **16. maddesinde**; "(1)15 inci maddede tanımlanmış projelerin çevresel etkilerinin incelenmesi amacıyla, proje sahibi tarafından vekâleten yetkilendirilen ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş olan kurum/kuruluşlar tarafından; Ek-4'te yer alan formata göre proje tanıtım dosyası hazırlanır. Hazırlanan proje tanıtım dosyası, proje tanıtım dosyasında ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelerin doğru olduğunu belirtir proje sahibince onaylı taahhüt yazısı ile başvuru bedelinin ödendiğine dair dekontla birlikte Bakanlığa sunulur. (2) Bakanlık, proje için hazırlanan proje tanıtım dosyasını Ek-4'te yer alan format çerçevesinde 5 iş günü içinde inceler. Formata uygun hazırlanmadığı tespit edilen proje tanıtım dosyası, tamamlanmak üzere iade edilir. Eksiklikleri tamamlanan dosya 15 takvim günü içinde yeniden Bakanlığa sunulur. Sunulmaması durumunda ÇED süreci sonlandırılır. Formata uygun hazırlandığı tespit edilen proje tanıtım dosyasına konu proje ile ilgili ÇED inceleme değerlendirme süreci başlatılır. ..." kuralına, **17. maddesinde ise**; "(1) Bakanlık inceleme değerlendirme süreci tamamlanarak karar aşamasına geçilen proje hakkında 5 iş günü içinde "ÇED Gereklidir" veya "ÇED Gerekli Değildir" kararını verir. Verilen karar il müdürlüğüne, görüş alınan kurum/kuruluşlara, proje sahibine ve Bakanlıkça yeterlik verilmiş kurum/kuruluşlara bildirilir. Bu karar il müdürlüğü tarafından internet sitesinde süresiz ve askıda 30 takvim günü ilan edilerek halka duyurulur." kuralına, **25. maddesinde**; "Bu Yönetmeliğe tabi birden fazla projeyi kapsayan entegre bir projenin planlanması halinde, Bakanlıkça entegre proje için tek bir ÇED başvuru dosyası/proje tanıtım dosyası hazırlanması istenir." kuralına yer verilmiştir.

Aynı Yönetmeliğin **EK-IV bölümünde Proje Tanıtım Dosyası Genel Formatında**; 1. Projenin Özellikleri kısmında: a) Projenin ve yerin alternatifleri (proje teknolojisinin ve proje alanının seçilme nedenleri), b) Projenin iş akım şeması, kapasitesi, kapladığı alan, teknolojisi, çalışacak personel sayısı, c) Doğal kaynakların kullanımı (arazi kullanımı, su kullanımı, kullanılan enerji türü vb.), ç) Projenin inşaat ve işletme aşamasında oluşan her türlü atığın özelliği (cinsi, türü, miktarı vb.) bertarafı ve geri kazanımına yönelik değerlendirmeler, d) Kullanılan teknoloji ve malzemelerden kaynaklanabilecek kaza riski, 2. Proje Yeri ve Etki Alanının Mevcut Çevresel Özellikleri kısmında: a) Mevcut arazi kullanımı ve kalitesi (tarım alanı, orman alanı, planlı alan, su yüzeyi ve benzeri), b) Ek-5'deki Duyarlı Yörelere Listesi dikkate alınarak korunması gereken alanlar, Bölüm III: Projenin İnşaat ve İşletme Aşamasında Çevresel Etkileri, Öncelikli Etkilerin Belirlenmesi ve Alınacak Önlemler, Bölüm IV: Kümülatif Etki Değerlendirme, Bölüm V: Çevresel ve Sosyal Eylem Planı, V-1: Çevre İzleme Planı, V-2: Sürdürülebilirlik Planı (Sıfır Atık Planı, Trafik Yönetim Planı, Sera Gazı Azaltım Planı, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı vb.), Bölüm VI: Notlar ve Kaynaklar ve Ekler: 1- Proje için seçilen yerin koordinatları, 2-Proje alanı ve yakın çevresinin mevcut arazi kullanımını değerlendirmek için; yerleşim alanlarının, ulaşım ağlarının, enerji nakil hatlarının, mevcut tesislerin ve Ek-5'te yer alan Duyarlı Yörelere Listesinde belirtilen diğer alanların (proje alanı ve yakın çevresinde bulunması halinde) yerlerine ilişkin verileri gösterir

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

bilgiler 1/25000 ölçekli hâlihazır harita (çevre düzeni planı, nazım, uygulama imar planı, vaziyet planı veya plan değişikliği teklifleri, topografik harita) üzerine işlenerek kısaca açıklanması, jeoloji haritası ve depremsellik, 3-Vekâletname, İmza Sirküleri ve Ticari Sicil Gazetesi, 4-Proje sahibince onaylı taahhüt yazısı, 5-Başvuru bedelinin ödendiğine dair dekont, 6-Faaliyet alanında yetkili müşavir firma tarafından yer incelemesi yapıldığını gösterir tutanak, şeklindeki konu başlıklarına yer verileceği düzenlenmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden;Eskişehir ili, Sarıcakaya ilçesi, Bilal Habeşi Mahallesi civarı sınırlarında S:200903682 nolu ruhsat sahasında Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Altın ve Gümüş Madeni Açık Ocak İşletmesi" projesi uygulamasına ilişkin olarak; 29.07.2022 Tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği'nin Ek-II Listesinin "45-Madencilik projeleri;a) Madenlerin çıkarılması (Ek-1 listesinde yer almayanlar)" maddesi uyarınca Proje Tanıtım Dosyası hazırlanarak davalı idareye sunulduğu, Eskişehir Valiliği Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü tarafından da 16/09/2024 tarihinde "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir" kararı verilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı görülmektedir.

Yukarıda yer verilen hükümler uyarınca; çevresel etki değerlendirmesi ile gerçekleştirilmesi planlanan projelerin çevreye olabilecek olumlu ya da olumsuz etkilerinin belirlendiği, olumsuz yöndeki etkilerin önlenmesi ya da çevreye zarar vermeyecek ölçüde en aza indirilmesi için alınacak önlemlerin irdelendiği, seçilen yer ile teknoloji alternatiflerindeki değerlendirildiği, projelerin uygulanmasının izlendiği ve kontrolünde sürdürülecek çalışmaların belirlendiği bir süreç öngörülmüş olup, Yönetmelik kapsamında yer alan bir faaliyet nedeniyle Seçme Eleme Kriterleri uygulanacak projeler için hazırlanacak,Proje Tanıtım Dosyasında, projenin gerçekleştirileceği yer ile alternatif alanlar belirlenerek, doğal kaynakların kullanımı, projenin yeri ve etki alanının mevcut çevresel özelliklerinin (tarım alanı, orman alanı, planlı alan, su yüzeyi ve benzeri), Ek-5'te yer alan Duyarlı Yörelere Listesinin dikkate alınarak korunması gereken alanların belirtilerek,projenin hizmet amacı, önem ve gerekliliği kapsamında yerin ve etki alanının çevresel özellikleri, çevresel etkiler ve alınacak önlemlerin tartışılması, faaliyet yerinin belirlenmesinde ise, faaliyetin büyüklüğü, amacı, ulaşım, iklim, toprağın ve çevrenin özellikleri, olası etkiler ve etkilerin azami giderilme olanakları gibi unsurların etkili olması, bu bağlamda, sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir çevre dengesinin sağlanması yolunda belirtilen nitelikteki bir faaliyete en uygun yerin seçilmesi esastır.

Uyuşmazlığın çözümü, teknik bilgi ve birden çok uzmanlık alanını ilgilendirmesi nedeniyle, Mahkememizin 14/10/2025 tarihli ara kararı ile mahallinde keşif ve bilirkişi incelemesi yaptırılmasına karar verilmiş olup, icra edilen keşfin ardından hazırlanan bilirkişi raporunda özetle:

"...Dava konusu proje, Eskişehir ili, Sarıcakaya ilçesi, Bilal Habeşi Mahallesi sınırları içinde S:200903682 nolu ruhsat sahasıdır. Ruhsat sahasında Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Altın ve Gümüş Madeni Açık Ocak İşletmesi" projesi için düzenlenen "Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir". Kararına esas teşkil eden Proje Tanıtım Dosyasıdır. S:200903682 nolu ruhsat sahası geniş alana yayılan 1598.62 hektarlık alanı kapsamaktadır.

Davaya konu Çevresel Etki Değerlendirmesi Gerekli Değildir kararına esas teşkil eden Proje Tanıtım Dosyasında ÇED alanı olarak koordinatlarla tanımlanan 22.034 hektardır. ÇED alanı içerisinde koordinatlarla tanımlı beş adet alan bulunmaktadır...

Altın ve Gümüş Madeni Açık Ocak İşletmesi projesinin, planlanan ÇED alanın tamamı Beyayla silsilesi devlet ormanı sınırları içerisinde kalmaktadır.

Proje alanı, Eskişehir İl merkezinin kuş uçuşu yaklaşık 35 km. kuzey doğusunda, Sarıcakaya

T.C.

ESKİŞEHİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

ilçe merkezinin kuş uçuşu yaklaşık 4,6 km kuzeyinde kalmaktadır. İğdir mahallesinin en yakın konutu proje alanına yaklaşık 4.50 km. mesafededir. Bilal Habeşi mahallesinin kuzeyinde yer alan dağınık şeklindeki bağ evi/hayvan damı şeklindeki yapılardan en yakını kuş uçuşu yaklaşık 1300 m. mesafededir. Arazi keşfi esnasında davacıların zeytinlik diye gösterdikleri Bilal Habeşi Mahallesi 997 ada 3 parsel sayılı taşınmaz ruhsat sınırı dışında olup proje alanına yaklaşık 2565 m. mesafededir....

Proje alanın tamamı Bilal Habeşi Mahallesi 987 ada 1 parsel sayılı Beyyayla Silsilesi Devlet Ormanı vasıflı taşınmazda kalmaktadır. Proje alanında mevsimsel akış gösteren Göç Deresi ve Çamçukuru Deresi geçmektedir. ÇED sınırları içerisinde tanımlı alanlar bu derelere denk gelmemektedir...

Davaya konu Çevresel Etki Değerlendirilmesi Gerekli Değildir Kararına esas teşkil eden Proje Tanıtım Dosyasında, Sağlık Koruma Bandı başlığında bir inceleme yapılmamıştır. ÇED Sınırları içerisinde tanımlanan alt alanlar incelendiğinde bu alanlarla ÇED sınırı arasında en az 30 m. mesafe bırakılmıştır Kroki:2. Proje alanın tamamı incelendiğinde ise proje alanı Bilal Habeşi Mahallesi 987 ada 1 parsel sayılı Beyyayla Silsilesi Devlet Ormanı vasıflı taşınmazda kaldığı, proje alanıyla orman vasıflı taşınmaz sınırı arasındaki en kısa mesafe 875 m. olarak tespit edildi.

Proje alanın topografyası yüksek eğim değerlerine sahip, Açık Ocak Alanı ile Cevher Stok alanı arasında yaklaşık 120 m. yükseklik farkı bulunmaktadır. Açık Ocak Alanı 750 kotu ile 790 kotları arasında değişmekte, pasa alanı ise 870 kotu ile 890 kotları arasında kalmaktadır. Açık ocak alanında çıkarılacak malzemenin 340 m. uzunluğundaki bir yol ile 60 ton kapasiteli kamyonlar ile taşınacağı belirtilmiştir.

...Açık Ocak Alanın en düşük kotu 750 m. pasa alanın en düşük kotu 870 metredir bu durum da nakliye yolu olarak belirlenen mesafelere göre Eğim=(870-750)/340=0.35 gibi yüksek bir eğim olup 60 tonluk kamyonlarla bu eğimde malzeme taşımının mümkün görülmemektedir.

Dava konusu proje, 29.07.2022 Tarih ve 31907 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren "Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği" Ek-II Listesi 45-Madencilik projeleri; a) Madenlerin çıkarılması (Ek-1 listesinde yer almayanlar) kapsamında değerlendirilmiştir. Açık ocak işletmeciliği sırasında yaklaşık 105.000 ton tüvenan cevher ile birlikte yaklaşık olarak 150.480 ton Ekonomik Olmayan Kayaç (EOK/Pasa) meydana geleceği belirtilmiştir.

Madencilik faaliyeti süresince üretilecek olan cevherin, sahada belirlenen geçici cevher stok alanında depolanacağı, herhangi bir zenginleştirme işlemine tabi tutulmayıp satılacağı beyan edilmiştir. Proje Sahası Çevre Düzeni Planı Haritasına göre Orman Arazisidir. Patlatma Sayısı: ~ 144 adet patlatma/yıl olarak belirlenmiştir....

Proje faaliyetleri sonucu oluşabilecek hava kirliliğinin değerlendirilmesi amacıyla yapılan modelleme çalışmasında aşağıdaki senaryolar dikkate alındığı belirtilmiştir.

- Senaryo 1: Patlatma dışındaki toz yayıcı işlemler (kazı, yükleme, boşaltma, taşıma, depolama)
- Senaryo 2: Patlatma faaliyetleri
- Senaryo 3: Kümülatif senaryo (proje alanı ve çevresinde bulunan diğer kirletici kaynaklar ile birlikte)

Modelleme çalışmaları kapsamında, proje alanında oluşabilecek emisyonların hava kalitesi üzerindeki etkilerinin AERMOD (AMS/EPA Regulatory Model) kullanılarak değerlendirildiği; 24 saatlik (günlük), 24 saatlik 35. maksimum ve yıllık ortalama PM₁₀ Yer Seviyesi Konsantrasyonları (YSK) ile Kısa Vadeli Sınır (KVS) ve Uzun Vadeli Sınır (UVS) çöken toz konsantrasyonları

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

hesaplandığı görülmüştür. Ancak, Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği (SKHKY) uyarınca, kirletici kütleli debi eşiklerinin aşılması halinde, tesisin etki alanı esas alınarak hava kirlenmesine katkı değerlerinin uluslararası kabul görmüş bir dağılım modeli kullanılarak hesaplanması gerekmektedir. Model incelendiğinde projenin etki alanına yönelik bir belirleme yapılmadığı görülmüştür. Etki alanının: kaç km yarıçapla belirlendiği, neden bu alanın seçildiği, hangi kriterlere göre sınırlandırıldığı açık ve gerekçeli biçimde tanımlanmamıştır...

Modelleme raporunda:

- *Kümülatif senaryonun (Senaryo 3) tanımlandığı belirtilmekte,*
- *Ancak bu senaryoya dahil edilen “diğer kirleticilerin” kim olduğu,*
- *Bu kirleticilerin emisyon girdilerinin nasıl belirlendiği, model girdileri düzeyinde şeffaf biçimde gösterilmemektedir.*

Kümülatif etki değerlendirmesi kapsamında, proje alanı çevresinde bulunan mevcut veya planlanan diğer tesislerin varlığı, türü, konumu ve emisyon katkıları PTD ve referans AERMOD raporunda açık, sayısal ve denetlenebilir biçimde ortaya konulmamıştır. “Diğer kirleticiler” ifadesi genel düzeyde kalmış; kümülatif senaryonun gerçek tesis envanterine dayalı olarak oluşturulduğu hususu teknik olarak gösterilememiştir. Bu nedenle kümülatif etki değerlendirmesinin, metodolojik olarak sınırlı ve varsayımsal bir çerçevede kaldığı kanaatine varılmıştır...

Kümülatif Etki:

PTD’de; proje kapsamında çalışacak makine ve ekipmanların yalnızca 15 günlük montaj süresinde faaliyet göstereceği, bu nedenle gürültünün mevcut ortam gürültüsüne etkisinin ihmal edilebilir düzeyde olacağı ve gürültü kaynaklı kümülatif etki değerlendirmesi yapılmadığı belirtilmiştir.

Proje alanının Bilal Habişi Mahallesi sınırları içerisinde, orman arazisi niteliğinde olduğu; çevresinin de ağırlıklı olarak orman arazileriyle çevrili bulunduğu ifade edilmiştir. Orman alanları; ekosistem bütünlüğü, fauna hareketliliği ve hava kirleticilerin taşınımı açısından kümülatif etkilere açık sistemlerdir. Kaç adet ağacın kesileceği, Ağaç türlerine göre (meşe, ardıç vb.) dağılım, Kesim–nakil–rehabilitasyon planına esas sayısal envanter açıkça belirtilmemiştir.

Ağaç kesim sayısının belirtilmemesi;

- *Flora etkilerinin nicel olarak değerlendirilmesini,*
- *Orman izni kapsamında çevresel kaybın büyüklüğünün tespitini,*
- *Kümülatif ekosistem etkilerinin sağlıklı analizini zorlaştırmaktadır.*

Kümülatif etki değerlendirmesinde hava, katı atık, gürültü ve atıksu başlıklarının ele alındığı; faaliyet alanı ve yakın çevresinde hassas alan, duyarlı yöre veya tarım alanı bulunmadığı belirtilmiştir. Ayrıca Çevre Düzeni Planı’na göre alanın orman arazisi olduğu ve tesisin konumu itibarıyla kümülatif bir etki beklenmediği, hava kalitesine yönelik olarak da mevcut kümülatif hava kalitesine olumsuz bir katkı olmayacağı ileri sürülmüştür.

Ancak, Hava kalitesi yönünden ise AERMOD modeli kullanılarak “kümülatif senaryo” tanımlanmış olmakla birlikte, bu senaryoya dâhil edilen çevredeki mevcut veya planlanan tesislerin türü, konumu ve emisyon katkıları açık, sayısal ve denetlenebilir biçimde ortaya konulmamıştır. Proje alanının orman arazisi niteliğinde olması ve yakın çevrede tarım alanı veya yerleşim bulunmadığı yönündeki tespitler, kümülatif etkinin bulunmadığını tek başına ortaya koyan teknik gerekçeler olarak kabul edilemez. Bu nedenlerle, proje özelinde tekil etkilerin sınırlı olduğu kabul edilse dahi, kümülatif etki değerlendirmesinin gerçek tesis envanterine dayalı, bütüncül ve ihtiyatlı bir çevresel değerlendirme yaklaşımını tam olarak karşılamadığı, dolayısıyla ÇED Gerekli Değildir kararının kümülatif etkiler yönünden çevresel yeterliliğinin tartışmalı olduğu kanaatine varılmıştır.

T.C.

ESKİŞEHİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

Ayrıca ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü tarafından 21.05.2023 tarihinde gerçekleştirilen yer incelemesine ilişkin tutanakta; saha içerisinde/çevresinde mevsimsel ve yüzeysel su akışlarının (kuru dere, yüzeysel sular) mevcut olduğu hususları idarece yerinde tespit edilmiştir. Bu unsurların hidrolojik ve ekolojik etkileri PTD’de nicel ve bütüncül biçimde değerlendirilmemiştir.

...Proje alanı, Büyük Toprak Gruplarından (BTG) Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları grubuna giren, taşlılık,tuzluluk ve alkalilik gibi toprak yetersizliği problemleri ile erozyon zararı bulunan, şimdiki arazi kullanım durumu “fundalık” olan, arazi kullanım kabiliyet sınıfına göre; Toprak İşlemeli Tarıma Elverişsiz VII. Sınıf arazilerden oluşmaktadır.

Proje alanında 3573 sayılı Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılıttırılması Hakkında Kanunda belirtilen alanlar ile Mera Kanununda belirtilen alanlar bulunmamaktadır.

Tarım Alanları: Tarımsal kalkınma alanları, sulanan, sulanması mümkün ve arazi kullanma kabiliyet sınıfları I, II, III ve IV olan alanlar, yağışa bağlı tarımda kullanılan I. ve II. sınıf ile özel mahsul plantasyon alanlarının tamamı da proje alanında bulunmamaktadır.

Proje alanının yakın çevresindeki tarım arazilerinin belirlenmesi için TKGM Parsel Sorgulama uygulamasında yapılan sorgulamalar sonucunda; Proje alanının yaklaşık 1,5 km güneyinde Eskişehir ili Sarıcakaya İlçesi Bilal Habeşi Mahallesinde bağ vasfıyla kayıtlı bir bölümü ruhsat alanı içerisinde kalan taşınmazlar ile yine aynı mahallede mera vasfıyla kayıtlı 38,8 da büyüklüğündeki 993 ada 41 parsel nolu taşınmaz bulunmaktadır (Şekil 7). Proje alanının yaklaşık 3,1 km batısında Bilecik ili İnhisar İlçesi Tozman Mahallesinde tarla, bahçe ve ceviz bahçesi vasfıyla kayıtlı küçük bir bölümü ruhsat alanı içerisinde kalan taşınmazlar bulunmaktadır(Şekil 8). Bu taşınmazların büyük bir bölümü BTG’den Kahverengi Orman Toprakları grubuna giren toprak işlemeli tarıma elverişli III. sınıf arazilerin bulunduğu alanda yer almaktadır.

...PTD’da bulunan Tablo 36 incelendiğinde son 10 yıllık verilere göre I. Derece hakim rüzgar yönünün NW, ikinci derece hakim rüzgar yönünün E ve üçüncü derece hakim rüzgar yönünün ise NNW olduğu anlaşılmaktadır. Rüzgarla toz taşınım olasılığını irdelemek için güneydeki ve batıdaki tarım parselleri ile proje alanı arasındaki yükseklik profilleri Google Earth programında oluşturulmuştur .

Şekil 9’daki yükseklik profili incelendiğinde ÇED alanı ile batısındaki tarım parselleri arasında yaklaşık 400 m’lik bir yükseklik farkı bulunduğu, tarım parsellerinin proje alanından daha yüksek kotta bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu tarım parsellerinin oluşacak tozdan etkilenme olasılığının düşük olduğu değerlendirilmiştir

Şekil 10’daki yükseklik profili incelendiğinde ÇED alanı ile batısındaki tarım parselleri arasında yaklaşık 280 m’lik bir yükseklik farkı bulunduğu, tarım parsellerinin proje alanından daha düşük kotta bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle güneydeki tarım parsellerinin oluşacak tozdan etkilenme olasılığını kapsamlı değerlendirmek için AERMOD modelleme sonuçlarının yorumlanması gerekmektedir.

Ancak, AERMOD model hesaplarında kullanılan meteorolojik veriler proje sahası madenin olduğu bölgeyi temsil etmediğinden mevcut model sonuçlarına yorumlama yapılması gerçeği yansıtmayacaktır. Bu nedenle doğru model kurgusuyla elde edilen sonuçlara göre yorumlama yapılmasının daha uygun olacağı değerlendirilmiştir. Yapılacak faaliyetin arıcılık ve ışık geçirgenliği azaltma potansiyeli nedeniyle seracılık faaliyetleri üzerine olan etkilerinin de AERMOD modelleme çalışması yenilendikten sonra değerlendirilmesinin uygun olacağı kanaatine varılmıştır.

Keşif heyetiyle yapılan incelemede ÇED alanına yaklaşık 2565 m uzaklıktaki Eskişehir ili

T.C.

ESKİŞEHİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

Sarıcakaya İlçesi Bilal Habeşi Mahallesinde bağ vasfıyla kayıtlı olan 997 ada 3 parsel nolu taşınmaz üzerinde 10-15 yaşlarında deliceden olmayan, sıraya dikili zeytin ağaçlarının bulunduğu, ağaçların budama, sulama vb. kültürel işlemlerinin düzenli yapıldığı ve bakımlı oldukları belirlenmiştir (Fotoğraf 1).

...Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün 09.05.2024 tarih ve E-58125898-230.04.02-9637520 sayılı Tarım Arazilerinin Korunması Kullanılması ve Planlanmasına Dair 2023-6 nolu Genelgesinin Arazi sınıfı başlıklı 6. Maddesinin 5. Paragrafında; " Tarımsal Arazilerin Mülkiyetinin Devrine İlişkin Yönetmelik'in ekinde yer alan Ek-2'deki tabloda cinsi ve sayısı yazılı ağaç, fidan veya kök bulunan çok yıllık ağaç, ağaççık ve çalı formunda bitkilerin bulunduğu yerler dikili tarım arazisi olarak kabul edilir. Tabloda yer alan zeytin ağacı sayısı arazinin dikili kabul edilebilmesi için belirlenen sayı olup, daha önce tesis edilen alanlarda ise 3573 sayılı Kanun kapsamında kabul edilmesi gereken ağaç sayısı 10 olarak değerlendirilecektir. Halihazır kullanım ile tapu vasfının farklı olması halinde, vasıf değişikliği işlemi talep edilir." denmektedir.

Üzerinde zeytin ağacı bulunan taşınmazdaki ağaçların yaşları dikkate alındığında 3573 sayılı kanuna tabi oldukları ve bu kanunda 1 dekar alanda en az 10 zeytin ağacı bulunması durumunda zeytinlik olarak değerlendirilmesi gerektiği belirtildiğinden; bir dekarda bulunan zeytin ağacı sayısının 25 olması nedeniyle tapuda Eskişehir ili Sarıcakaya İlçesi Bilal Habeşi Mahallesinde bağ vasfıyla kayıtlı olan 997 ada 3 parsel nolu taşınmazın 1 dekarda bulunan zeytin ağacı sayısı dikkate alındığında ilgili kanun, yönetmelik ve talimatlar gereği zeytinlik vasfında değerlendirilmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

"Zeytinciliğin Islahı Yabancılarının Aşılattırılmasına Dair Yönetmelik" in 23 maddesinde (Değişik:RG-3/4/2012-28253) "Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az üç kilometre mesafede zeytin ağaçlarının bitkisel gelişimini ve çoğalmalarını engelleyecek kimyevi atık, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez" denmektedir. PTD kapsamında yer alan tesis toz çıkaran bir tesis olup aynı maddenin a, b, c ve d bentlerinde belirtilen istisnalar kapsamına da girmemektedir.

PTD'da proje alanı içerisinde yüzey alanı yaklaşık 1,54 ha olan açık ocak alanında arazi hazırlık aşamasında bitkisel toprak sıyrılacağı ve sıyrılan toprağın bitkisel toprak depolama alanında depolanacağı belirtilmiştir. Ancak, PTD'da sıyrılacak bitkisel toprak derinliğinin ve buna bağlı olarak da toplam bitkisel toprak miktarının ne olduğuna ilişkin herhangi bir bilgi bulunmamaktadır. Bitkisel toprak depolama alanının büyüklüğü Tablo 7'de verilmiş olup 0,284 ha'dır. Bu büyüklükteki bir alanın yeterli olup olmadığını belirlemek için toplam bitkisel toprak miktarının bilinmesi gerektiğinden veri eksikliği nedeniyle bu konuda herhangi bir değerlendirmede bulunulamamıştır.

Meteorolojik ve İklimsel Özellikler bölümünde:

"Meteoroloji, kirleticilerin atmosferik dağılımını etkileyen en önemli faktördür. Modelleme çalışmaları için gerekli olan meteorolojik bilgilerin temini için Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nden temin edilen "1716-Eskişehir Bölge İstasyonu" verileri kullanılmıştır. Bölgedeki genel meteorolojik koşullar hakkında bilgi edinmek üzere uzun yıllar ortalamaları incelenmiş, bölgenin karakteristik koşullarını temsil etmesi ve eksiksiz olması sebebiyle 2020 yılı meteorolojik verileri modelde kullanılmak üzere seçilmiştir. " denilmektedir.

Meteorolojik verilerin analizleri 53 yıllık ortalama veriler kullanılarak (Bülten verileri) yapılmıştır. Küresel ısınmanın 1.5 oC ye yaklaştığı günümüzde bunun bir anlamı yoktur. Ortalamalar son 10 yılda ve son 20 yılda çok değişmiştir. Bu nedenle günlük veriler kullanılarak analizlerin yapılması gerekir. Son 10 yılda dünyada olduğu gibi Türkiye'de de aşırı sıcak hava

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

dalgalarının sayısı artmıştır. Uzun yıllar verisine göre en sıcak 5 yıl son 10 yılda meydana gelmiştir. Bu nedenle son 10-20-30 yıldaki değişimin uzun yıllara göre mukayesesi yapılmalıdır. Bu karşılaştırma tüm meteorolojik parametreler için yapılmalı ve sonuçlar yorumlanmalıdır.

İklim parametrelerindeki son yıllardaki değişim şüphesiz toz dahil olmak üzere tüm kirleticilerin dağılımında ve yayılımında etkisi değişik olacaktır.

Bu bölümdeki grafikler “bar” lar şeklinde gene 63 yıllık ortalama değerler kullanılarak sadece dizilmiştir ve bu grafiğe de meteorolojik değerlerin “dağılımı” denmiştir. Bu şekilde dağılım modeli teknik ve bilimsel olarak olmaz. Dağılım, bilinen modeller (normal dağılım, weibull dağılımı gibi) test edilerek yapılmalıdır. Ayrıca dağılım sonuçlarının fiziksel anlamlılığı tartışılmalıdır.

Gene bu bölümde Tablo 33 gibi (bu tür tablolar metin içerisinde çok sayıda vardır) bölgedeki rüzgâr hızı değerleri verilmiştir. Bu tablonun bölgenin rüzgâr atlası ile ilgisi yoktur. Zira bu değerler 63 yıllık ortalamadır. Bu bölümde adı geçen meteorolojik parametrelerin verileri günlük veriler olmalı ve son yıllardaki değişim ortaya konmalıdır.

Bu hali ile ÇED deki bu bölüm teknik ve bilimsel olarak kabul edilemez.

Proje İle İlgili Modelleme Özeti:

1. Modelleme çalışmasında kullanılan Sivrihisar Meteoroloji İstasyonu verileri maden sahasını temsil etmez. Zira arasındaki mesafe yaklaşık 90 km dir. Daha yakın Eskişehir Meteoroloji İstasyonu verileri mevcuttur. Eskişehir meteoroloji istasyonunun Maden sahasına uzaklığı 25-30 km dir. Sayfa. 39 da, “.....Modelleme çalışmaları için gerekli olan meteorolojik bilgilerin temini için Meteoroloji Genel Müdürlüğü’nden temin edilen “1716-Eskişehir Bölge İstasyonu” verileri kullanılmıştır.” denilmektedir. Gene aynı sayfede.....Modelleme çalışmaları kapsamında 17973 - Sivrihisar Meteoroloji İstasyonu verileri kullanılmıştır denilmektedir. Modelleme çalışmasında kullanılan veri nedir bu net değildir.

2. “AERMET için gerekli profile dosyasının oluşturulması amacıyla ana seviye sondaj verileri gerekmektedir. Ana seviye sondaj verileri, Türkiye’de dokuz ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Isparta, Samsun, Adana, Erzurum Kayseri ve Diyarbakır) yapılmakta olup, İstanbul Meteoroloji İstasyonu’na ait ana seviye sondaj verileri (0-5000 m arası 10 hPa aralıklı-2020 yılı) modellemede kullanılmak üzere temin edilmiştir denilmektedir. İstanbul meteoroloji İstasyonu radyosonde verileri Eskişehir maden sahasını temsil etmez. Eskişehir ise karasal iklim özelliklerini taşıyan bir bölgedir. Ankara Meteoroloji atmosferik düşey sondaj verilerinin kullanılması gerekir. İstanbul deniz seviyesinde ve kenarında bir şehirdir bu bölgede denizsel iklim hakimdir. Eskişehir ise 800-1000m yüksekliğinde karasal iklim özelliğinde bir bölgedir aynı Ankara bölgesi olduğu gibi.

3. Raporda meteorolojik veriler Ek 2.16 da veriler tablolar ham meteorolojiden alındığı şekliyle verilmiştir. Bu bölümde hiç bir analiz ve yorum yapılmamıştır. Meteorolojik şartların çok önemli olduğu bu tür projelerde Meteorolojik ve İklimsel analizin yapılması çok önemlidir. Bu çalışmada bu bölüm yoktur.

4. “. Sivrihisar Meteoroloji İstasyonu uzun yıllara ait rüzgâr yönleri ve esme sayılarının yıllara göre hakim rüzgâr yönü ve esme sayılarının karşılaştırması Tablo 36’da, uzun yıllar ve 2014 yılına ait rüzgâr güllerini gösterir şekiller Şekil 5’de yer almaktadır.” denilmektedir. ÇED raporunun sayfa 50 de ki bölümünde rüzgâr esme sayıları ya da hızları kullanılarak yapılan rüzgâr analizi yetersizdir. Rüzgâr vektörel bir büyüklüktür. Rüzgâr analizlerinde yön ve hızı beraber düşünmek gerekir. Rüzgârın vektörel analizi yapılmalıdır. Sayfa 50 de Sivrihisar istasyonuna ait rüzgâr gülleri verilmiştir. Neden Sivrihisar istasyonu verileri kullanılmıştır anlaşılmamaktadır. Daha yakın Eskişehir istasyonu vardır. Neden bu istasyon kullanılmamıştır. Neden 2014 yılı kullanılmıştır

T.C.

ESKİŞEHİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

bu da anlaşılmalıdır. AERMOD modeli 1 yıllık meteorolojik veri kullanmaktadır. Modelleme çalışmalarında, Eskişehir Meteoroloji İstasyonu verileri kullanılmalıdır.

5. Referans yıl (2020) seçim yöntemi eksiktir. Uluslararası literatürde kullanılan Tipik Referans Yıl (TRY) tespit metotlarına göre yapılmalıdır. Hava kalitesi modelinde kullanılacak veri önemlidir. Bu nedenle kullanılacak yıl seçimi uluslararası literatürde kullanılan metotlar ile yapılmalıdır. Sadece rüzgar parametresi değil diğer meteorolojik parametrelerinde referans yıllarının çıkartılması ve sonuçlara göre yorumlayarak ortak bir referans yıl bulunmalıdır. İklim değişiminde sadece rüzgar değil nem, sıcaklık, gibi diğer parametrelerde etkilidir. Bu nedenle bu 2023 yılı tespitinin diğer parametrelerin de işin içine gireceği bir analiz ile tekrar kontrol edilmelidir. Meteorolojik verilerin seçiminde yapılan bu eksiklikler ile değişecek TRY nedeniyle Hava Kalitesi Model (AERMOD) sonuçları tekrar yapılmalıdır.

6. Projenin gerçekleştirileceği alanın yerleşim yerlerine uzaklığı ve yönü tespit edilmelidir. Bu tespit yapıldıktan sonra AERMOD modeli ile hesaplanan emisyonların hangi yöne ne kadar mesafeye taşınacağı modellenerek hesaplanmalıdır. Böylece bu yerleşim yerlerindeki konsantrasyonların insan ve canlı sağlığı açısından tehlikeli miktarda olup olmayacağı tespit edilmelidir. Dünya Sağlık Örgütü'nün bu konuda uyarılarda bulunduğu, 2021 yılında DSÖ hava kirliliği limit değerlerini güncellediği, bu yeni limitler ile değerlendirme yapılmalı ve bu proje etrafındaki canlı sağlığı açısından risk oluşturup oluşturmadığı belirtilmelidir.

Sonuç: Bu raporda Meteorolojik ve İklimsel Analiz yapılmamıştır. AERMOD model hesaplarında kullanılan meteorolojik veriler proje sahası madenin olduğu bölgeyi temsil etmemektedir. Bu tespitlerin ÇED Raporunda eksik olduğu veya bulunmadığı tespit edilmiş, dava konusu ÇED Raporunun bu bölümlerinin tekrar yapılması kanaatine varılmıştır.

Sonuç itibari ile Eskişehir ili, Sarıcakaya ilçesi, Bilal Habeşi Mahallesi civarı sınırlarında S:200903682 nolu ruhsat sahasında Koza Altın İşletmeleri A.Ş. tarafından yapılması planlanan "Altın ve Gümüş Madeni Açık Ocak İşletmesi" projesi yapılması durumunda "3" ve üstü (%71 üstü) kapalılığa sahip verimli vasıftaki ormanlarda deformasyon ve alan kaybına sebep olacağı, oluşacak toz örtüsününün daha geniş alanlardaki verimli orman alanları üzerinde çap artımına negatif etkide bulunacağı ve ormancılık çalışmaları üzerine olumsuz etki-etkilerinin olacağı düşünülmektedir.

Proje Alanı Faunası ve Etkilerinin Değerlendirilmesi

Sonuç olarak, Koza Altın İşletmeleri A.Ş.'nin Sarıcakaya/Bilal Habeşi altın-gümüş madeni projesi, yaklaşık 22 hektarlık bir ormanlık alanda gerçekleşecektir ve bu alanın fauna habitatu olarak kaybı kaçınılmazdır. Bölgede tespit edilen fauna türlerinin büyük çoğunluğu yaygın ve geniş dağılımlı olsa da, aralarında hassas kategoride türler (örn. Testudo graeca – VU, Spermophilus xanthoprymnus – NT) bulunmaktadır. Proje inşaat ve işletme faaliyetlerinin, bu türler de dahil olmak üzere memeliler, kuşlar, sürüngenler, amfibiler ve balıklar üzerinde olumsuz etkiler yaratacağı bilimsel verilere ve benzer proje deneyimlerine dayalı olarak öngörülmektedir. Başlıca etkiler; habitat kaybı, bireylerin yer değiştirmesi veya ölmesi, davranışsal kaçınma (rahatsızlık), beslenme ve üreme döngülerinin bozulması, yerel popülasyon yoğunluklarının azalması ve dolaylı olarak sucül ekosistem etkileri şeklinde özetlenebilir.

Ancak, projenin hayata geçirilmesi durumunda uygulanacak sıkı çevresel yönetim ve koruma önlemleri ile bu etkilerin azaltılabilir olduğu değerlendirilmektedir. PTD'de beyan edilen ve resmi kurumların şart koştuğu önlemlerin (örneğin yaban hayatı eğitimi, atık ve toz kontrolü, DKMP ile sürekli koordinasyon, vb.) tam uygulanması halinde, proje sahası çevresindeki fauna üzerindeki rezidüel etkinin orta düzeyde kalması ifade edilmektedir [48][50]. Bu, bazı türlerin bölgeden uzaklaşacağı veya düşük yoğunlukta varlığını sürdüreceği, ancak tür yok oluşu veya geri

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

döndürülemez ekolojik hasar beklenmediği anlamına gelir.

Diğer yandan, ekosistem temelli bir bakış açısıyla, her doğal habitat kaybının ve yaban hayatı bozulmasının birikimli sonuçları olduğu unutulmamalıdır. Sarıcakaya vadisindeki mikroklimatik ekosistem, Eskişehir ilinde benzersiz bir biyolojik çeşitlilik barındırır. Bu projenin tekil etkileri sınırlı görünse de, ileride benzer faaliyetlerin artması veya önlemlerin aksatılması durumunda tür ve habitat kaybı riski ciddi boyutlara ulaşabilir. Bu nedenle proje özelinde önerilen önlemlerin eksiksiz uygulanması ve denetlenmesi hayati önem taşıdığı söz konusudur.

Sonuç itibarıyla, bilimsel veriler ışığında hazırlanan bu rapor; projenin gerçekleşmesi halinde, burada belirtilen şartlara uyulması ve ekosistemin yakından izlenmesi koşuluyla, fauna üzerindeki olumsuz etkilerin yönetilebilir düzeyde tutulabileceği, ancak tamamen ortadan kaldırılamayacağı kanaatine varılmıştır. Bu değerlendirme, resmi belgelerdeki verilere[3][48] ve çevresel koruma ilkelerine dayanmaktadır. Projenin tüm paydaşlarının, doğal hayatın korunması sorumluluğunu alarak hareket etmesi halinde, doğal biyoçeşitliliğin korunması söz konusu olabilir.

...Proje Tanıtım Dosyasında belirtildiği gibi proje alanı içerisinde:

• Milli Parklar Kanununun 2 nci maddesinde tanımlanan ve anılan Kanunun 3 üncü maddesi uyarınca belirlenen "Milli Parklar", "Tabiat Parkları", "Tabiat Anıtları" ve "Tabiat Koruma Alanları", bulunmamaktadır.

• Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinin (1), (2), (3) ve (5) numaralı alt bentlerinde "Kültür Varlıkları", "Tabiat Varlıkları", "Sit" ve "Koruma Alanı" olarak tanımlanan ve aynı Kanun ile 17/6/1987 tarihli ve 3386 sayılı Kanunun (2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddelerin Eklenmesi Hakkında Kanun) ilgili maddeleri uyarınca tespiti ve tescili yapılan alanlar, bulunmamaktadır.

• Çevre Kanununun 9 uncu maddesi uyarınca Cumhurbaşkanı tarafından "Özel Çevre Koruma Bölgeleri" olarak tespit ve ilan edilen alanlar, bulunmamaktadır.

• Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği'nde belirtilen alanlar bulunmamaktadır.

• Tarım Alanları: Tarımsal kalkınma alanları, sulanan, sulanması mümkün ve arazi kullanma kabiliyet sınıfları I, II, III ve IV olan alanlar, yağışa bağlı tarımda kullanılan I. Ve II. sınıf ile özel mahsul plantasyon alanlarının tamamı bulunmamaktadır.

İfadeleri doğrudur.

Ancak yapılan arazi gezisinde bu bölgede çok sayıda tarımsal faaliyetin yapıldığı, zeytinliklerin bulunduğu gözlenmiştir. Bu nedenle, proje alanı içerisinde kalan bölge için Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇYS) kayıtlarının incelenmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu durum, fiilen tarım alanı olup olmadığını ispatlayacaktır.

Ayrıca Mera alanları konusunda Proje Tanıtım Dosyası'nda "yok" denilirken, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (Ağustos 2024) nda yer alan 'Madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirileceği proje alanı arazi varlığı haritasında görüldüğü üzere hakim toprak grubu grubu "(N) Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları"dır. Taşlı toprak özelliğine sahip olup, şimdiki arazi kullanım durumu "Orman ve Mera" olarak geçmektedir.' İfadesi çelişki oluşturmaktadır.

...Proje Tanıtım Dosyasın da yer alan 'Rehabilitasyon Çalışmaları kapsamında İşletme sonunda açık ocağın pasa ile geri doldurulacağı ve bitkisel toprağın üzerine serilerek alanın ekosisteme geri kazandırılacağı' belirtilmekte olup pasa malzemenin dolgu olarak kullanılması sonrasında üzerine bitkisel toprağın serilmesi işlemine başlanacağı ifade edilmektedir. Su ve rüzgar erozyonuna açık olan bu malzemenin korunması için hemen yeşillendirme ve bitkilendirme çalışmalarının yapılacağı belirtilmektedir. Ancak, pasa ile dolgu, doğal toprak profilini oluşturmaz,

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

toprağın fiziksel ve kimyasal yapısı bozulmuştur ve mikroorganizma, tohum bankası ve toprak faunası içermez. Bu nedenle bu gibi alanlarda, bitki köklenmesi ve doğal tür gelişimi sınırlıdır. Bu sebepler yapılacak rehabilitasyon çalışmaları ‘bilimsel ve ekolojik açıdan “anlamli ve yeterli” değildir.

...Ağustos 2024 Tarihli Proje Tanıtım Raporunda;

Sayfa 8’de “Faaliyet alanının seçiminde öncelik arazi üzerinde görülen maden rezervinin bulunmasıdır.” Denilmekle doğru ve tutarlı bir yaklaşımda bulunulmuştur. Çünkü madenler ancak buldukları yerde işletilebilen varlıklardır.

Sayfa 9’da “Yer Seçimi Alternatifleri” alt başlığı altında “Açık ocak sahası cevherin yer aldığı ve üretimin gerçekleştirileceği sahalardan olduğundan, jeolojik oluşumlar tarafından kısıtlanmış alanlardır ve yer alternatifi bulunmamaktadır. Cevherin topografyada bulunduğu durumu ve ekonomik işletilebilirliği göz önüne alınarak ancak maden işletme yöntemi seçilebilmektedir.” İfadesindeki birinci cümlede yer alan açıklama da doğru ve yerindedir. Cevherin yer aldığı alanın jeolojik oluşumlarla sınırlandırılmış bir alan olması nedeniyle bu cevherin bulunduğu yerde işletilmesi bir zorunluluktur. Bu itibarla; bu alanda ve bu jeolojik koşullarda oluşmuş olan cevherin ancak işletme alternatifleri tartışılabilir. Bu bakış açısıyla raporda üretim yöntemi alternatifleri hakkında kısa bilgiler verilmiştir;

Sayfa 9’da “Üretim Yöntemi Alternatifleri” alt başlığı altında “ Söz konusu projenin, cevherleşme tipi, lokal jeoloji, topografya ve ekonomisi gereği uygulanacak en iyi yöntemin açık ocak madenciligi olduğuna karar verilmiştir.” İfadesi kullanılmıştır. Ancak bölgede bir altın – gümüş cevherleşmesinin gerçekten var olduğuna dair raporda yeterli bilgi verilmemiş, sadece “var olduğu” ifade edilmiştir. Oysa bir metalik maden yatağının varlığı ve işletilebilirliğinde jeolojik bakımdan asgari şu hususların yeterli ayrıntıda incelenmesi ve açıklanması gerekir; Tenör: Metal içeriğinin ekonomik eşik değerinde olması, Rezerv: Toplam işletilebilir cevher miktarı, Yatak tipi ve geometrisi: Kalınlık, süreklilik, derinlik, eğim, vb, Tenör dağılımı: Homojenlik/zonlanma, vb, Yan ürünler (by-product): Ekonomik katkı sağlaması beklenen eşlik eden diğer cevherleşmeler, vb... Raporda sadece bölgede altın-gümüş cevheri bulunduğu ve bunun işletileceği ifade edilerek raporun jeoloji bölümü bir metalik maden yatağı incelemesi için çok genel geçer ifadelerle geçiştirilmiştir.

Nitekim;

Sayfa 11’de “Altın” ve Sayfa 12’de “Gümüş” başlıkları altında altın ve gümüş hakkında genel bazı bilgiler verilmiş, altının Dünya üretim istatistikleri özetlenmiş (ancak 2018 yılı ve öncesi bilgiler) olup proje konusu ile herhangi bir ilgi kurulmamıştır.

Sayfa 12’de “Projenin Kapasitesi” başlığı altında;

Tüvenan Cevher (altın-Gümüş Cevheri): 105000Ton

Ekonomik Olmayan Kayaç (EOK): 150480Ton

olarak belirtilmiş olmakla birlikte bu rakamların dayandığı herhangi bir bilgi ve veri (jeolojik oluşum modeli, tenör, rezerv, vb) sunulmamıştır.

Sayfa 67’de “Bölgesel Jeoloji” alt başlığı altında; dava konusu alanı içeren çok geniş çaplı ve genel bir tanıtım yapılmış, Sayfa 68’de “Ruhsat Sahasının Jeolojisi” başlığı altında altı cümle ile sadece ruhsat sahası içindeki kayaç türlerinin neler olduğu belirtilmiş, bunların işletmeye konu altın ve gümüş oluşumları ile ilgisi belirtilmemiş, Sayfa 69’da “Maden Jeolojisi” başlığı altında ise yine çok genel bilgiler verilmiş, “Cevherleşme metagranitler içerisinde bölgedeki volkanizmanın etkisi ile oluşan damar/damarcıklarda gerçekleşmiştir.” cümlesi ile yetinilmiştir. Özetle; dava konusu alanda gerçekten işletilebilir nitelikte bir altın-gümüş cevherleşmesinin varlığını gösterir herhangi

T.C.

ESKİŞEHİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

bir jeolojik – jeofizik – jeokimyasal veri ve bilgi bulunmamaktadır.

Trafik Organizasyonu ve Operasyonel Trafik Yönetimi:

...Teknik ve mekânsal değerlendirme sonucunda trafik yönetimi planlamasının genel ifadeler içerdiği, öngörülebilir risklerin bütüncül biçimde değerlendirilmediği, mevcut yol ağının yüksek hacimli ağır taşıt trafiğini güvenli biçimde karşılayacak nitelikte olmadığı, yerleşim alanları ve kırsal yollar üzerinde öngörülebilir ve önlenemez trafik riskleri oluşturduğu, Bu yol ağının kullanılmasına ilişkin ayrıntılı ve bağlayıcı bir trafik yönetimi planı olmaksızın yapılacak faaliyetlerin, kamu güvenliği, çevresel etki bakımından sakınca doğuracağı kanaatine varılmıştır.

...2-Hidrojeoloji:

Ruhsat Alanı'nın Kuzeyinde Akifer özelliği gösteren Kretase-Triyas Yaşlı Kireçtaşları tesbit edilmiş ve Ruhsat Sahasının içinde kalan sığ Kuvaterner Alüvyon Akifer tesbit edilmiştir. Akitard özelliğinde ve sınırlı sızıntılı akifer olarak tesbit edilen cevher kayaç olarak kullanılacak olan Üst Paleozoyik Granitoid ve Prekambriyen Gnays-Şist birimler mevcut olup buradan boşalım yapan bir kaynak arazide tesbit edilerek; fiziksel ve kimyasal parametreler ve kaynaktan toplanan su örneğinde laboratuvarda spektrofotometre ile Sülfaver4 çözeltisi ile sülfatölçümü tarafımdan yapılmıştır. Sülfat konsantrasyonu boşalım veren yeraltı suyunda 26 ppm olarak tesbit edilmiştir. Bu değer asit kaya drenajını göstermekte (ruhsat sahasındaki kayaçların sülfat içerdiğini ve asit maden drenajı üretebileceğini) olup, AMD (Asit Maden Drenajı) çalışmasının gerekli olduğunu göstermektedir. Ancak ruhsat alanına ait bir AMD (ASİT maden drenajı) çalışmasında dava dosyalarında rastlanmamış ve talep edildikten sonra bu çalışmanın mevcut olmadığı anlaşılmıştır.

...Proje Tanıtım Dosyası'nın sadece İçindekiler bölümüne bakarak dahi, çok yetersiz bir çalışma olduğu anlaşılabilir. Patlatma'nın su kaynaklarına etkisi araştırılmamış, asit kaya drenajı ve asit maden drenajı çalışması yapılmamış, akifer ortamları ve yeraltı suyu eğrileri ve akım yönünü içeren hidrojeoloji haritası hazırlanmamış, 3D kavramsal hidrojeolojik model, Hidrojeolojik kesitler, kirlilik taşınımı, su yönetimi, maden yeraltı suyu derivasyonu ile ilgili çalışmalar yapılmamış, pasa yerlerinde sellenme riski incelenmemiş ve gelebilecek 500 yılda bir gelen yağışa göre bir debi hesaplanmamış ve buna göre kuşaklama kanalı projelendirilmemiştir. Hidrojeokimyasal çalışmalar ve suyun mevcut kalitesinin belirlenmesi yapılmamış ve yeraltı suyu kalite izleme planı hazırlanmamıştır

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME:

1-ÇED Raporunda Patlatma Patterni yapılmış, savrulma ve titreşim etkisi yapılmış ancak patlatma etkisinin su kaynaklarına olan etkisi (yapısal hasar) hesaplanmamıştır.

2-Hidrojeolojik çalışmalar yetersizdir, bir kavramsal 3-D model, Hidrojeolojik kesitler, bir yeraltı suyu seviye ve akım yönü haritası, akifer ortamların formasyonlardan tespiti, kirlilik taşınımı çalışması yapılmamıştır.

3-Asit Maden Drenajı ile ilgili hiçbir çalışma mevcut değildir.

4-Yüzey ve yeraltı sularının kirlenmeye ve bozulmaya karşı korunması direktifi çerçevesinde bir çalışma mevcut değildir.

5-Yeraltı sularının mevcut durumunun tespiti ile ilgili hiçbir çalışma yapılmamıştır ve izleme planı mevcut değildir.

Tüm bunlar göz önüne alındığında; S:200903682 RUHSAT NUMARALI ALTIN VE GÜMÜŞ MADENİ AÇIK OCAK RUHSATI için hazırlanmış olan PROJE TANITIM DOSYASI incelendiğinde, müzекker eksiklikler ve yetersizlikler görüldüğünden, PROJE TANITIM DOSYASI'nda çevresel etkilerin yeterince incelenmediği ve PROJE TANITIM DOSYASI'nın teknik ve bilimsel olarak yetersiz olduğu kanısına varılmıştır." görüşlerine yer verildiği

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

görülmektedir.

Bilirkişi raporu taraflara tebliğ edilmiş olup rapora itiraz edildiği görülmüş ise de, yapılan itirazlar yerinde görülmeyerek bilirkişi raporunun karara esas alınabilecek yeterlilikte bulunduğu görülmüştür.

Dava dosyası ve dosya içerisinde bulunan bilgi ve belgeler ile yukarıda özetlenen bilirkişi raporunun bir bütün olarak değerlendirilmesi neticesinde; Sağlık Koruma Bandı başlığında bir inceleme yapılmadığı, açık ocak alanında çıkarılacak malzemenin 340 metre uzunluğundaki bir yol ile 60 ton kapasiteli kamyonlar ile taşınacağı belirtilmiş ise de; eğitim nedeniyle bunun mümkün olmadığı, modelleme çalışmaları kapsamında proje alanında oluşabilecek emisyonların hava kalitesi üzerindeki etkilerinin AERMOD (AMS/EPA Regulatory Model) kullanılarak değerlendirildiği ancak model incelendiğinde projenin etki alanına yönelik bir belirleme yapılmadığı, etki alanının, kaç km yarıçapla belirlendiği, neden bu alanın seçildiği, hangi kriterlere göre sınırlandırıldığı açık ve gerekçeli biçimde tanımlanmadığı, modelleme raporunda kümülatif senaryonun tanımlandığı belirtilmekte ancak bu senaryoya dahil edilen "diğer kirleticilerin" kim olduğunun ve bu kirleticilerin emisyon girdilerinin nasıl belirlendiğinin model girdileri düzeyinde şeffaf biçimde gösterilmediği, kümülatif etki değerlendirmesi kapsamında, proje alanı çevresinde bulunan mevcut veya planlanan diğer tesislerin varlığı, türü, konumu ve emisyon katkıları PTD ve referans AERMOD raporunda açık, sayısal ve denetlenebilir biçimde ortaya konulmadığı, kümülatif etki değerlendirmesinin, metodolojik olarak sınırlı ve varsayımsal bir çerçevede kaldığı, kaç adet ağacın kesileceği, ağaç türlerine göre (meşe, ardıç vb.) dağılım, kesim-nakil-rehabilitasyon planına esas sayısal envanter açıkça belirtilmediği, bu durum flora etkilerinin nicel olarak değerlendirilmesini, orman izni kapsamında çevresel kaybın büyüklüğünün tespitini, kümülatif ekosistem etkilerinin sağlıklı analizini zorlaştırdığı, kümülatif etki değerlendirmesinde hava, katı atık, gürültü ve atıksu başlıklarının ele alındığı ancak kümülatif etki değerlendirmesinin gerçek tesis envanterine dayalı, bütüncül ve ihtiyatlı bir çevresel değerlendirme yaklaşımını tam olarak karşılamadığı, dolayısıyla ÇED Gerekli Değildir kararının kümülatif etkiler yönünden çevresel yeterliliğinin tartışmalı olduğu, saha içerisinde/çevresinde mevsimsel ve yüzeysel su akışlarının (kuru dere, yüzeysel sular) mevcut olduğu hususları idarece yerinde tespit edildiği ancak bu unsurların hidrolojik ve ekolojik etkileri PTD'de nicel ve bütüncül biçimde değerlendirilmediği, güneydeki tarım parsellerinin oluşacak tozdan etkilenme olasılığını kapsamlı değerlendirmek için AERMOD modelleme sonuçlarının yorumlanması gerektiği, ancak AERMOD model hesaplarında kullanılan meteorolojik veriler proje sahası madenin olduğu bölgeyi temsil etmediği, keşif esnasında yapılan incelemede ÇED alanına yaklaşık 2.565,00 m uzaklıktaki Eskişehir ili, Sarıcakaya ilçesi, Bilal Habeşi Mahallesi bağ vasfıyla kayıtlı olan 997 ada 3 parsel nolu taşınmaz üzerinde 10-15 yaşlarında deliceden olmayan, sıraya dikili zeytin ağaçlarının bulunduğu, ağaçların budama, sulama vb. kültürel işlemlerinin düzenli yapıldığı ve bakımlı oldukları belirlendiği, zeytinlik vafında değerlendirilmesi gerektiği, Zeytinciliğin Islahı Yabancılarının Aşılattırılmasına Dair Yönetmelik 23. maddesinde (Değişik:RG-3/4/2012-28253) "Zeytinlik sahaları içinde ve bu sahalara en az üç kilometre mesafede zeytin ağaçlarının bitkisel gelişimini ve çoğalmalarını engelleyecek kimyevi atık, toz ve duman çıkaran tesis yapılamaz ve işletilemez" hükmüne yer verildiği, PTD kapsamında yer alan tesisin toz çıkaran bir tesis olduğu ve istisnalar kapsamına da girmediği ve PTD'de bu hususta hiçbir değerlendirme ve araştırma da yapılmadığı, PTD'de sıyrılacak bitkisel toprak derinliğinin ve buna bağlı olarak da toplam bitkisel toprak miktarının ne olduğuna ilişkin herhangi bir bilgi bulunmadığı, bitkisel toprak depolama alanının büyüklüğü 0,284 ha olduğu ancak bu büyüklükteki bir alanının yeterli olup olmadığını belirlemek için toplam bitkisel toprak miktarının bilinmesi gerektiği ve bu konuda veri

T.C.

ESKİŞEHİR

2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

eksikliği olduğu, meteorolojik verilerin analizleri 53 yıllık ortalama veriler kullanılarak yapıldığı ancak günlük veriler kullanılarak analizlerin yapılmasının gerektiği ve bu bölümdeki grafikler "bar" lar şeklinde gene 63 yıllık ortalama değerler kullanılarak sadece dizildiği ve bu grafiğe de meteorolojik değerlerin "dağılımı" dendiği ancak bu şekilde dağılım modeli teknik ve bilimsel olmadığı, ayrıca dağılım sonuçlarının fiziksel anlamlılığının tartışılmalı olduğu, bu hali ile ÇED raporundaki bu bölüm teknik ve bilimsel olarak kabul edilemeyeceği, modelleme çalışmasında kullanılan verinin net olmadığı, AERMOD model hesaplarında kullanılan meteorolojik veriler proje sahası madenin olduğu bölgeyi temsil etmediği, bu tespitlerin ÇED Raporunda eksik olduğu veya bulunmadığı, dava konusu projenin yapılması durumunda '3' ve üstü (%71 üstü) kapalılığa sahip verimli vasıftaki ormanlarda deformasyon ve alan kaybına sebep olacağı, oluşacak toz örtüsünün daha geniş alanlardaki verimli orman alanları üzerinde çap artımına negatif etkide bulunacağı ve ormancılık çalışmaları üzerine olumsuz etki-etkilerinin olacağı, Mera alanları konusunda Proje Tanıtım Dosyası'nda "yok" denilirken, Çevresel ve Sosyal Yönetim Planı (Ağustos 2024) nda yer alan 'Madencilik faaliyetlerinin gerçekleştirileceği proje alanı arazi varlığı haritasında görüldüğü üzere hakim toprak grubu grubu "(N) Kireçsiz Kahverengi Orman Toprakları"dır. Taşlı toprak özelliğine sahip olup, şimdiki arazi kullanım durumu "Orman ve Mera" olarak geçmektedir.' ifadesi çelişki oluşturduğu, yapılacak rehabilitasyon çalışmaları 'bilimsel ve ekolojik' açıdan 'anamlı ve yeterli' olmadığı, dava konusu alanda gerçekten işletilebilir nitelikte bir altın-gümüş cevherleşmesinin varlığını gösterir herhangi bir jeolojik – jeofizik – jeokimyasal veri ve bilgi bulunmadığı, teknik ve mekânsal değerlendirme sonucunda trafik yönetimi planlamasının genel ifadeler içerdiği, öngörülebilir risklerin bütüncül biçimde değerlendirilmediği, mevcut yol ağının yüksek hacimli ağır taşıt trafiğini güvenli biçimde karşılayacak nitelikte olmadığı, yerleşim alanları ve kırsal yollar üzerinde öngörülebilir ve önlenemez trafik riskleri oluşturduğu, bu yol ağının kullanılmasına ilişkin ayrıntılı ve bağlayıcı bir trafik yönetimi planı olmaksızın yapılacak faaliyetlerin, kamu güvenliği, çevresel etki bakımından sakınca doğuracağı, AMD (Asit Maden Drenajı) çalışmasının gerekli olduğu ancak ruhsat alanına ait bir AMD (ASİT maden drenajı) çalışmasının olmadığı, patlatmanın su kaynaklarına etkisi araştırılmadığı, asit kaya drenajı ve asit maden drenajı çalışması yapılmadığı, akifer ortamları ve yeraltı suyu eğrileri ve akım yönünü içeren hidrojeoloji haritası hazırlanmadığı, 3D kavramsal hidrojeolojik model, Hidrojeolojik kesitler, kirlilik taşınımı, su yönetimi, maden yeraltı suyu derivasyonu ile ilgili çalışmalar yapılmadığı, pasa yerlerinde sellenme riski incelenmediği ve gelebilecek 500 yılda bir gelen yağışa göre bir debi hesaplanmadığı, buna göre kuşaklama kanalı projelendirilmediği, hidrojeokimyasal çalışmalar ve suyun mevcut kalitesinin belirlenmesi yapılmadığı ve yeraltı suyu kalite izleme planı hazırlanmadığı hususları bir bütün olarak değerlendirildiğinde dava konusu "Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) Gerekli Değildir" kararının hukuka uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle;

1-Dava konusu işlemin **iptaline,**

2-Aşağıda dökümü yapılan ve davacı tarafından karşılanan 3.788,00-TL yargılama giderinin davalı idare tarafından davacı tarafa verilmesine,

3-Adalet Bakanlığı bütçesinden karşılanan 4.361,50-TL keşif harcı, 49.500,00-TL bilirkişi ücreti ve 5.000,00-TL yol giderinin davalı idareden tahsili için kararın kesinleşmesinden sonra ilgili **tahsil dairesine müzekkere yazılmasına,** Adalet Bakanlığı bütçesinden işbu dosyaya yatırılan toplam tutardan kullanılmayan keşif ve bilirkişi ücretinin Adalet Bakanlığının ilgili ödenek hesabına iadesine,

4- Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495

30.000,00-TL vekâlet ücretinin davalı idare tarafından davacı tarafa verilmesine, davalı Eskişehir Valiliği tarafından karşılanan 520,00-TL yargılama giderinin davalı idare üzerinde, davalı idare yanında davaya müdahil olan Türk Altın İşletmeleri Anonim Şirketi tarafından karşılanan 7.803,30-TL yargılama giderinin anılan şirket üzerinde bırakılmasına,

5- Posta avansından artan miktarın istenilmesi hâlinde derhâl, aksi hâlde kararın kesinleşmesinden sonra re'sen aidiyetine göre ilgisine iadesine,

6-Kararın tebliğini izleyen günden itibaren **15 gün içerisinde Danıştaya temyiz yolu açık olmak üzere**, 06/04/2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

Üye

[Redacted Signature]

YARGILAMA GİDERİ (DAVACI):

Başvurma Harcı	427,60 TL
Karar Harcı	427,60 TL
YD Harcı	704,50 TL
Vekalet Harcı	148,30 TL
<u>Posta Gideri</u>	<u>2.080,00 TL</u>
TOPLAM	3.788,00 TL

YARGILAMA GİDERİ(DAVALI):

<u>Posta Gideri</u>	<u>520,00 TL</u>
TOPLAM	520,00 TL

YARGILAMA GİDERİ(DAVALI MÜDAHİL):

Temyiz Başvuru Harcı	3.033,70 TL
Temyiz Karar Harcı	1.013,90 TL
Temyiz YD Harcı	1.283,10 TL
YD İtiraz Harcı	1.683,10 TL
Vekalet Harcı	191,50 TL
<u>Posta Gideri</u>	<u>598,00 TL</u>
TOPLAM	7.803,30 TL

T.C.
ESKİŞEHİR
2. İDARE MAHKEMESİ

ESAS NO : 2025/1406

KARAR NO : 2026/495